

Ad Pommeren til.

En kort udflugt til en tæt nabo.

En kort indledning

En ofte brugt sætning, når noget ikke går så godt er; at det går ad Pommeren til. Udtrykket har rod langt tilbage i tiden, faktisk helt fra Harald Blåtands dage, hvor en gruppe meget frygtede sørøvere holdt til på Rygen, som er en del af Pommeren. Hovedbyen hed Jomme, borgen Jomsborg – og sørøverne blev kaldt Jomsvikingerne. Det vil jeg komme nærmere ind på under afsnittet om Arkona, blot sige her, at det var almindelig kendt, at hvis man forsøgte at foretage røvertoget mod beboerne i Pommeren, var det noget, som var dømt til at mislykkes på forhånd.

Så når det går ad Pommeren til – er det fordi man bevæger sig ud i noget, som med stor sandsynlighed ikke vil lykkes.

Schlimmin

Omkring 50 km fra Rostock ligger slottet Schlimmin. Det er en totalt nyrenoveret bygning, oprindelig opført i 1858. og med en meget omskiftelig tilværelse.

Schlimmin

Frem til 2. verdenskrig fungerede godset som et almindeligt herresæde med tilstødende avls- og driftbygninger. Men under krigen blev slottet anvendt som lazaret og sygehus for de tyske soldater.

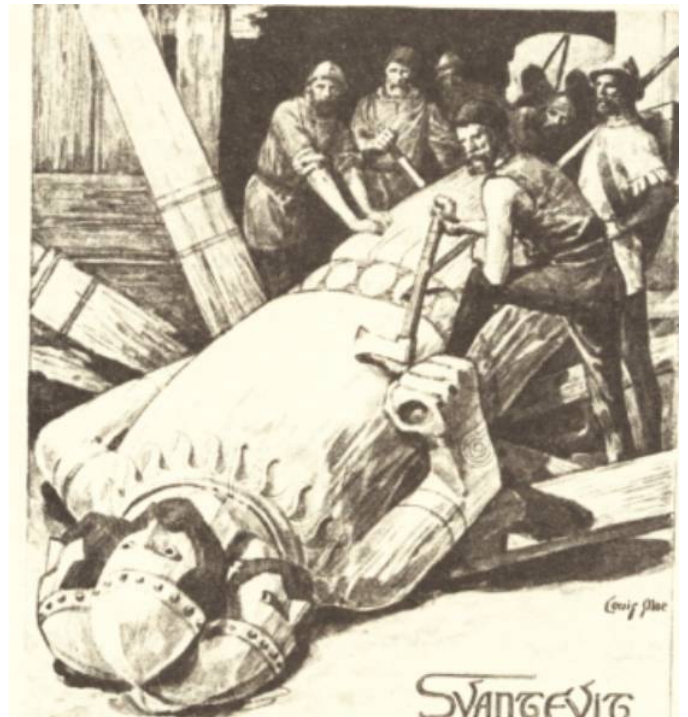
Siden, i DDR tiden, blev det rammen om et produktionskollektiv, hvor man både producerede korn og flere slags grøntsager. I det der nu er omkringliggende park, kan man stadig se det stykke jord, hvor der blev dyrket grøntsager.

Det var de højere rangerede embedsmænd, som boede på slottet. De ordinære arbejdere havde til huse i de mere ordinære bygninger spredt rundt om slottet.

Kendest er vel nok Valdemar den Store og Absalons felttog i 1168

Her gik man effektivt til værks. Brændte det store gudebillede, og gjorde hele Rygen til et dansk len, under Roskilde Stift.

Det skete alt sammen med pavens godkendelse, og da de danske riddere havde ryddet godt op blandt sørøverne, og blev og tilså, at der blev påbegyndt kirkebyggeri på øen, satte det for altid en stopper for Arkonas rolle, som centrum for sørøveri.

Moes illustration i Saxo af Svantevitt, som slæbes ud på åben mark og brændes.

Arkona som event

Det er mere tanken om det forgange end selve Cap Arkona, som for den

Efter opløsningen af DDR, og nogle års synligt forfald af hele komplekset, blev det i begyndelsen af 2000 tallet opkøbt af en privatperson, som gjorde slottet til en del af en Hotelkæde.

Og det må siges, at den udførte renovering er både smagfuld og gennemgribende.

Et afsnit af den store trappe midt i huset

I skovens dybe stille ro

Den gamle vise kunne stå som overskriften på den stemning, man oplever her i det gamle Østtyskland. Lyden af trafik findes ikke, end ikke som en fjern summen, og vindens susen i de store løvtræer og fuglenes sang – er hvad sanserne tilbydes.

besøgende er spændende.

Biskop Absalon holder korset højt, mens Svantevitt slæbes ud på åben mark

(Maleri: Lauritz Tuxen)

Stedet er om udflugtsmål helt ude af proportioner med hensyn til besøgsverdi og den faktiske tilstrømning.

Umiddelbart virker det sympatisk, at den offentlige tilkørsel standser omtrent 2.000 meter fra det gamle fæstningsbyggeri, og man kun kan komme det sidste stykke – enten ved at gå – eller alternativt tage det benzindrevne tog med 3 kupeer – eller en af de hestevogne, som kører i pendulfart.

Fortet rummer nu et fyrtårn og nogle mindre museer, som ikke umiddelbart virker dragende. Alt seværdigt er belagt med afgift eller entre, og selve knolden ligner mere end markedsplads under opbrud end en historisk seværdighed. Kun en enkelt "bod" havde relation til sørøverne og deres virke, og en smal lukket sti førte op, hvor de oprindelige ruiner siges at være.

Langs stranden kan man tage en ubekvem promenade, og komme til den mindre by Witt, som fra at være et autentisk fiskeleje nu er forvandlet til et mix af mindre cafeer – isboder og pandekagehuse.

Rygen – et eldorado for strandelskere.

Med sine mange bugter og halve indsøer har Rygen en kystlinie på mere end 500 km. Og hovedparten er beriget med badestrand af meget høj kvalitet. Med den hyppige vind, som kommer direkte ind fra Østersøen, får man associationer til Vesterhavet. Og det må siges, at mange tyskere har fået samme oplevelse.

Brassband

Udsnit af stranden på Rygens nordkyst

Og dog.

Tanken om at gøre Pommeren i almindelighed, og Rygen i særdeleshed, til Tysklands rekreations- og ferie land er del af helhedsplaner, som mange tyskere sympatiserer med. Ideen er dog ikke så ny.

Der afholdes regelmæssigt mindre arrangementer og events på slottet, og vi ankom netop på børnenes dag, og da det er en udbredt opfattelse, at børn og høj musik er ting som hører sammen, lød der det meste af eftermiddagen taktfaste rytmer fra den mindre terrasse umiddelbart under vore vinduer.

Og det er virkelig noget man mester her i landet, så mens poderne tumlede omkring på den store plæne med ansigter som var malet i dagens festlige anledning, gav en kraftig herre med stor lungekapalet den al hvad den kunne trække, assisteret af en yngre kvinde, hvis stemmekraft næsten gjorde mikrofoner overflødige.

Sideløbende holdt man en mindre koncert inde i huset. I koncertsalen, som kunne rumme omkring 150 mennesker sang et kvindekor smukke tyske viser, og en enkelt svensk. Det var faktisk også eneste spor vi fandt efter svenskernes mere end 150 års herredømme over området.

Vekslen dem det følsomt syngende damekor spillede et brassorkester, og da de først var varme var de ikke til at trække af banen igen, så mens damerne pænt pakkede deres noder, gav brassgruppen ekstranumre på gårdspladsen, i en vinkel, hvor man kun svagt kunne høre solisterne på plænen lige om hjørnet.

Men ved 4 tiden om eftermiddagen ebbede aktiviteterne ud – og roen sænkede sig over slottet og omegn. Og resten af tiden var det kun frøernes kvækken fra voldgraven, som brød denne stilhed.

Et kig ud over søen

Parken

Parken om slottet havde en størrelse, så man kunne slentre igennem den på mindre end en halv time.

Grunden som før var udlagt til produktion af grøntsager, er nu en stor græsplæne, omgivet af en gammel, lettere forfalden, men vedvarende smuk mur, som næsten dækkes af et stort antal varierede buske.

tylskere bympulsorer med. Kæben er det ikke så ny.

Allerede op til 2. verdenskrig lod Hitler opføre 3 km boligblokke i 6 etager, ud for standen ved Prora, som er blandt de ypperste af slagsen.

De var tiltænkt civilbefolkningen, som således kunne få glæde af stranden. Det var projekteret at 20.000 mennesker kunne bo her.

Siden blev blokkene efter krigen anvendt som flygtningebolig for udbombede tyskere, og i DDR tiden var det soldater som boede her.

Nu ligger blokkene tomme, og smadrede vinduer og almindeligt forfald dominerer.

Facaden ud mod stranden

Der forlyder intet officielt om, hvad man ønsker at foretage sig med husene. Da de er bygget af samme beton, som de næsten uforgængelige bunkers langs Vesterhavet, vil det være en bekostelig affære, om man beslutter at rive dem ned.

Og bagsiden – væk fra stranden. Begge billeder er blot et mindre udsnit.

En anden tanke kunne være, at tyskerne lader dem stå, som en slags skamstøtter over en tid, som de ikke er så stolte ved. Noget lignende har man gjort i Frankfurt, hvor fangekælder, hvor man holdt jøder indespærret, skal forblive intakte, selv om byen ekspanderer med moderne byggeri rundt om stedet.

Gravplads midt i skoven

De store træer, hvoraf mange ege er udgået, er imponerende at skue, men ud over en mindre gravplads, for de der ikke kom igennem sygehusopholdet under krigen, er der ikke mange variationer i vegetationen, men det er rigeligt inspirerende til en god spadseretur.

Tilliggende landsby.

At kalde de omkringliggende huse en landsby er måske en mild overdrivelse. Men der findes dog en hovedgade, en enkelt sidegade, og en nydelig ældre kirke fra middelalderen, som er ældre end slottet selv.

Moderne byggeri

Endeligt kan man få en fornemmelse af, at tyskerne, slet ikke tager anstød af de lange døde facader. For betragter man deres nyopførte boligkomplekser, er det noget vanskeligt, at se den store forskel fra dem til blokkene ved Prora.

Kort over den nordvestlige del af Pommeren:

Hovedgaden med en smuk alle af velvoksne rødbøge

Det er tydeligt, at hele byen har haft sit beskæftigelsesgrundlag på og omkring slottet. Arbejderhusene, der er så typiske for hele regionen, Lolland og Falster inkluderet, er landhuse, som normalt er opdelt i fire mindre boliger.

De omtalte boligblokke ligger på nordkysten omtrent 3 km vest for byen Zingst. Slottet Schlemmin ligger mod syd – næsten hvor kortet ender.

Byen Zingst er en fuldt udviklet badeby, hvor hoteller og pensionater klumper rundt oven i hinanden, og hver eneste funktion i byen er rettet mod turisterne, som i stor mængde ses promenerende langs den pænt friserede aveny, hvor boder med souvenirs, smykker og alskens tingel tangel er opstillet hele vejen, og ihærdige sælgere faldbyder deres nicheprodukter.

Inderkanalen

Som det kan ses på kortet er der ligesom lagt et låg over kysten, hvorunder et bredt flodleje løber. Området, som er tilvokset over store strækninger med siv og rør er guf for fuglelsker, fordi dyrene her kan leve rimeligt i fred, på grund af flodens bredde, og sivskovens udstrækning og ufremkommelighed.

Urestaureret arbejderbolig

Siden er husene, hvis enheder dårligt har overstegret 50 kvadratmeter, blevet ombygget og pudset op, ofte så de to ender i ombygget tilstand er meget forskellige fra hinanden.

Nabohuset til huset ovenfor, Ombygget til to boenheder.

Det er kun en lille del af husene som er restaureret, og mange ligger meget forfaldne og ubeboede hen. Det synes meget almindeligt, at et hus forlades, og overgives til vind, vejr og langsomt forfald.

Biler er et sjældent syn – på 2 ture gennem byen, så vi blot en enkelt i bevægelse og 2 parkeret.

Nyttehavere er et udbredt fænomen, men beboerne ser man ikke meget til.

Det er en noget speciel oplevelse, at vandre igennem byen.

Næsten som at falde ned i en tidslomme for mere end 50 år siden. Som et togt tilbage til barndommen.

(I slutningen af 40'erne og begyndelsen af 50).

På vej mod Rygen og Arkona.

Pommeren er en frodig landsdel, og blev under krigen kaldt tyskerne spisekammer, som Ruhr distriktet var deres industrielle centrum.

Til forskel fra Danmark har man ikke mindre landbrug, drevet af mindre familier. Derfor er landskabet fattigt på huse, til gengæld er markerne udstrakte fordi de hører under godser.

Arkona

Men et af turens absolutte mål var Arkona. Stedet hvor der i flere hundrede år lå en borg, beboet af sørøvere, som spredte utryghed i hele området.

Toke, den danske pendant til Wilhelm Tell, som var på kant med Harald Blåtand gennem et helt liv, og efter sigende er personen, som afsendte den dræbende pil mod samme, er en af de kendteste. Men også Haralds søn, den senere kong Svend Tveskæg, havde sin tid blandt sørøverne.

Flere steder har turistbåde anløbspladser, og man kan sejle hele området igennem eller blot et stykke af vejen.

Som de effektive mennesker tyskerne er kan man næsten overalt i området leje cykle, og kombinere sejlturen med pedaltrampen langs de trafiksikre diger, som løber gennem hele området.

Barth

Huse i forfald

Byen Barth er et eksempel på en gammel DDR by, som er på vej. Mens man i Ziengst nærmest følte sig hensat til Tenerife eller en af de andre gamle ferieøer, hvor turismen helt dominerer, kan man stadig i Barth finde et skær af autensitet, og mens næsten alle huse i den mondæne by er smukt pudsede – kan man her finde et utal af huse som næsten er faldet sammen og nogle, som er renoveret mere eller mindre heldigt.

Hus som næsten er overvokset af den vilde vegetation

Arkona set fra luften

Danmark strakte sig i middelalderen ud over hele den baltiske region, med herredømmet over Estland, Letland og Litauen, og med Skåne og Blekinge blev Østersøen nærmest en indsø i det danske rige, hvor Rygen lå praktisk talt i centrum.

Det siger sig selv, at det var noget ubekvemt at have denne sørøverrede liggende så bekvemt for røveri i det befærdede farvand, som var tidens samfædselsrute. Men da det dels var støvte mænd, som meget få kunne leve op til når det gjaldt fysisk kraft og evne til at slås, dels var en borg med svær beliggenhed for en angriber, følte sørøverne sig rimeligt trygge.

Gammel statelig bygning som næsten smuldrer

Bag de renoverede facader – falder husene sammen

Arkona set fra stranden

I takt med en stadig mere omfattende indførelse af kristendommen i det officielle Danmark, virkede det også noget provokerende, at man på Rygen vedvarende dyrkede den firehovededenske gud, Svantevitt.

Det fortæltes, at man ofrede mennesker til denne Gud, men det var vist heller ikke et fænomen som var ukendt blandt de nykristne. Her kalder man det bare noget andet.

Man kan i Pommeren – ikke langt fra den danske grænse, opleve et ferieland, som kan måle sig med de bedste i syden, og samtidig kan man opleve en fred som er en lise for hele systemet.

Som et spændende kuriosum, kan man opleve at ”blive ført 50 år tilbage i tiden”. Fordi flere områder i det gamle DDR slet ikke har fulgt med den almindelige udvikling i Vesten.

Det kan have sin charme, og er under alle omstændigheder spændende at opleve. For folk oppe i årene, som jeg selv, er det som at komme tilbage til barndommen.

Men udviklingen ”truer”. Pommers frites templerne og se muzak fyldte gader er ikke så langt ude i fremtiden.

Hvis jeg skal citere et fragment af HC Andersen: ”skynd dig kom – Om føje år”.

Pommerens kystlinie som den kanariske står

I 1135 lykkedes det Erik Emune, at erobre borgen, og han lod umiddelbart venderne, således blev indbyggerne kaldt, tvangsdøbe.

Den danske flåde var dog dårligt nok kommet ud i Østersøen, før man på Arkona genoptog den gamle religion, og smed de kristne vogtere på porten.